

'Duitse' Saharastroom voor Europa

'Plannen zonnecentrale Desertec zijn revolutionair'

Achtergrond - 14 juli 2009

(14 juli 2009) Het begint met ambitie, zo luidt de reclameleus van een bekende Nederlandse bank. Hoge aspiraties kan het voornamelijk Duitse consortium van Desertec, dat in de Sahara op grote schaal zonne-energie wil opwekken, niet worden ontzegd. De Duitse industrie maakt nu goede sier met groene vergezichten, maar heeft hier ook belang bij.

Eerst de feiten. Volgens de plannen moet een gebied van enkele tientallen vierkante kilometers worden voorzien van parabolische zonnespiegels, die het zonlicht concentreren en omzetten naar elektriciteit. De opgewekte stroom moet met hoogspanningskabels naar Europa worden vervoerd, zo bleek uit de presentatie van de plannen maandag in München. Volgens de initiatiefnemers kan het project in 2050 in 20 procent van de Europese stroombehoefte voorzien. Kosten: zo'n 400 miljard euro.

Het achterliggende idee is logisch. In de Sahara schijnt de zon bijna altijd en er is ruimte voor het project. Al in de jaren zeventig gingen stemmen op om een zonnecentrale in Noord-Afrika te bouwen, maar nog nooit waren de plannen zo concreet. Dit komt vooral door de kapitaalkrachtige, voornamelijk Duitse partijen die het project van de grond willen brengen. Onder andere 's werelds grootste herverzekeraar Münchener Rück, industrieconcern Siemens, Deutsche Bank en de energiereuzen RWE en E.on blijken serieus te willen investeren in zonne-energie.

Grote belangen

De Duitse multinationals maken nu goede sier met hun klimaatvriendelijke plannen. Maar minstens even belangrijk zijn de economische belangen die verbonden zijn aan dit project. Initiatiefnemer Münchener Rück heeft als herverzekeraar grote belangen bij een stabiele energievoorziening. Het bedrijf dekt de risico's van verzekeraars, die op hun beurt grote belangen hebben bij het energieslurpende bedrijfsleven. Siemens hoopt door Desertec een groot deel van de infrastructuur van het project voor zijn rekening te nemen, terwijl Deutsche Bank de financiering coördineert.

Dat het Duitse bedrijfsleven de grote aanjager is van Desertec, verbaast zonne-energiedeskundige Wim Sinke van het Energieonderzoek Centrum Nederland

(ECN) in Petten niet. "Duitsland is al jaren koploper als het gaat om zonne-energie. Het land heeft de kennis en de mensen ervoor. Nu moet het gebeuren."

'Onverdraaglijke gedachte'

De urgentie van het project is volgens Sinke de belangrijkste reden dat nu serieus werk wordt gemaakt van zonne-energie. "Het Duitse onderzoeksbureau voor lucht- en ruimtevaart DLR kwam twee jaar geleden al met uitgewerkte plannen", aldus Sinke. "Maar nu zie je dat de geesten rijp zijn voor de uitvoering ervan." Haast is volgens hem geboden. "Als Europa het niet doet, doen de Verenigde Staten het wel", denkt hij. "En dat vind ik een onverdraaglijke gedachte. Dat land heeft onder Bush jr. acht jaar lang niets gedaan voor het klimaat."

Belangrijker dan een eventuele Atlantische rivaliteit is de noodzaak van meer milieuvriendelijke energiebronnen, zeker nu de bodem van de gas- en olievoorraden in zicht is. Kernenergie blijft een mogelijkheid en ook kolencentrales kunnen gezien de grote voorraden kolen in de grond in theorie nog eeuwen blijven draaien. Maar ondanks de voorzichtige herwaardering van kernenergie blijft deze energiebron omstreden, terwijl kolencentrales een rampzalige uitwerking hebben op het klimaat.

Volgens Sinke zijn de nadelen van conventionele energiebronnen voor de Duitse energieconcerns RWE en E.on de voornaamste reden om deel te nemen aan Desertec. "Natuurlijk zijn deze bedrijven op zoek naar een groen imago", aldus Sinke. "Het is tegenwoordig *not done* je publiekelijk niets aan te trekken van het milieu."

Complottheorieën

Toch staan RWE en E.on vooral in Nederland niet bekend om hun milieuvriendelijke imago. Zo bouwt RWE een nieuwe kolencentrale in de Eemshaven, E.on heeft hiervoor plannen op de Maasvlakte bij Rotterdam. De Duitse Groenen wantrouwen de deelname aan Desertec van beide energieleveranciers. "Mogelijk willen ze de voortgang van het project alleen maar frustreren", zo vermoedt woordvoerder energiezaken Hans-Josef Fell in *Der Spiegel*. "Dan hebben ze weer een argument om naast hun kolen- ook hun kerncentrales langer draaiende te houden."

Sinke is het volkomen oneens met deze lezing. "Ik kan niet genoeg afstand nemen van deze complottheorieën. Zonne-energie heeft de toekomst, dat weten RWE en E.on ook. Ze kunnen het zich niet permitteren de boot te missen."

De angst achterop te raken is volgens Sinke een belangrijke reden waarom de

financiering van Desertec rond zal komen. “Men zal wel móeten investeren om de gestelde klimaatdoelen te realiseren”, zegt hij. De voornaamste uitkomst van de G8-top vorige week in het Italiaanse l’Aquila was dat de CO2-uitstoot in 2050 met 80 procent moet zijn gereduceerd.

‘Ook kernenergie kost miljarden’

De nieuwe doelstellingen zijn niet haalbaar als blijvend wordt ingezet op fossiele brandstoffen. “Kernenergie blijft dan de enige optie als je duurzame energiebronnen zou uitvlakken”, zegt Sinke. “Maar het kost energiemaatschappijen wereldwijd op den duur ook miljarden om hun nieuwe kerncentrales te bouwen en bestaande te moderniseren.”

Ondanks de mogelijke voordelen noemen critici als SPD-energiewoordvoerder Hermann Scheer Desertec in de Duitse media toch een ‘fata morgana’. “De kosten voor het project zijn straks niet meer te overzien”, aldus Scheer.

Volgens Sinke moeten de critici beter hun huiswerkdoen. “De geraamde kosten van 400 miljard zijn *peanuts* als je nagaat wat het uiteindelijk oplevert. Een simpele berekening op de achterkant van een envelop is genoeg om deze conclusie te trekken.” De reden voor de kritiek is volgens hem meer mentaal van aard. “Men is gewoonweg niet gewend aan een revolutionair plan. En Desertec is er zo een.”

Sander van der Ploeg is redacteur van het Duitslandweb

Afbeeldingen:

[dpa/Picture Alliance](#)

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/709/duitse-saharastroom-voor-europa>